

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

De nouem malis que ex mortali peccato procedunt. ser. ix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

De Penitentia

Au. xj. Et vñ hñsi qd hñt palatū infectū febrē p̄cupiscēre z indignat̄. Aug. **De uis** egris odiosa est lux: q̄ pur̄ est amabil̄. Et palato nō sano pena est panis: q̄ sano est suavis. Nota et̄m d̄ Hieronymo rapto in spū zc. **Jo** de pctōre indurato p̄t̄ intel ligi illud qd dicit̄ Job. xj. Cor eius indu rabit̄ quasi lapis: z stringet̄ quasi malleo rotis incus. Nonne durus esset valde la pis si nec igne possz liquefieri/ nec malleo possēt p̄teriri: Sic est cor i penitētis/ qd nō frāgīl malleo verbi dei/ nec liquefit igne p̄dicatōis. Hiero. xxiij. Nunqd nō verba mea sunt q̄t̄ ignis ardēs dicit̄ dñs: z qua si malleus cōterēs petra: **Jo** cor pctōis est q̄t̄ incus malleatoris: q̄ quāto pl̄ ver berat/ tāto magz calcet z indurat. **Se** xro pctm̄ est timoris incussiuuz. Gen. iij. **Ho**cē tuam dñe audiuit z timuit: eo q̄ nu dus essem. z tñ illa vox erat vox clemētie Peccator nāqz timet oia aduersa/ siue sit pestz/ siue guerra/ siue infirmitas/ siue alia q̄cunqz. **Q** magna seruitus est ista/ z q̄ magna miseria. **Uñ** verus. **Ab**iqz timo re dei viues homo cūcta timebit. Cuncta timēt z eū/ si timet ipse deū. **Uñ** ad p̄posi tū dicit̄ vobis hystoria quā refert̄ **Boe**. in iij. de sola. z **Tul.** in tuscū. ylti. q. de quo daz magno dño **Sicilia**. s. **Dionysio**. **Q** cū quidā amicus su⁹ laudaret eū z felicez diceret: ipse volēs cōdere q̄ nullus hō in hoc mūdo/ p̄serim pctōz/ habeat verā felicitatē: inuitauit ipm̄ ad p̄mandiū siue cenā z parauit sibi omne gen⁹ delictarū: z intro ductus in q̄ndā camerā politissimā et or nātā/ ponit̄ in mēsa dñi/ sedēs cū eo: z cot rā eo fuit appōrtariū omne gen⁹ delictarū: cibi/ yina/ iuuenes/ z iuēcule cātrices/ z sonus suauissim⁹. **Ec**ōtra dñs mādauē rat pont̄ vñū enīe nudū z acutū sup caput dicit̄ amici dīscubentis: pendentē p̄pendi culariter sup verticē ip̄s/ cū vno filo equi no. **A**micus hō ille p̄pendēs grauitatē en sis/ z eius acuitatē/ z rennitatem fili ip̄m tenētis: ista pauēfact⁹ est q̄ oēs delictē ille videbant sibi tormēta: nec volebat come dere nec bibere/ nec tantā speciositatē su uenū viderē/ nec cārus z mīscas audire. **Cū**qz dñs interrogasset euz q̄re inf̄ cor deli ctas nō comederet/ dixit. **U**trinqz essem in mea domūcula: nā acumen hui⁹ enīe oēs

delicias istas mihi in tormēta p̄uertit. **Et** dñs ait. **A**micē considera q̄ sic me esse me istas delicias: rñ p̄sido tremendum iudiciū dei graue esse sup me: q̄ nō me iudicēs felice in p̄senti vita volubili/ **Q**uis sim in magno dño z honore. **Jo** dicit **Grego.** in mora. lib. xxxij. c. xij. z in decre. xij. vi. ner ut. **O**mne qd hic eminet: p̄ly in p̄sensibus afficit q̄ honorez gaudet. z vñ cor tribu lationibz p̄mitit: ad memoriā culpa reuocatur. **Et** dicitis iā p̄z q̄ntū timore pctōis in currit ex pctō. **C**ontra dicit̄ **Prover.** xvj. **S**ecura mens quasi iuge cōmūit.

De nouis malis q̄ ex mortali pctō p̄cedunt. Sermo ix.

Penitētia agi te zc. **S**equit̄ p̄dicare de noue alijs malis/ q̄ ex mortali pctō p̄cedunt: de q̄p̄ ser hodie p̄dicabimur. **S**alutē virgo zc. **P**ro p̄monis fundamēto/ in q̄ agit̄ de pctō: ostendit̄ theologica lis q̄stio. **Q**uerit̄. **U**tr̄ oia pctā remittat̄ p̄ sequez mortale pctm̄ redēat q̄ntū ad penā: **A**rguit̄ q̄ sic. xij. q. v. **U**tr̄ q̄ manū piū. fu⁹ manū istos p̄p̄ ingratitudinē ut̄z pene fuituris iuste subijct̄ q̄ a similit̄ hō a fuiturē pcti p̄ dei misericordiam liberat̄/ p̄ ingratitudinē pene p̄cedētis fuiturē/ sic rñ subijct̄. **I**n oppositū habet̄ de p̄nia pe itij. p̄his sine. **D**iuia clemētia dimissa pec cata/ in yltione yltēre/ redire nō potit̄. **U**tr̄ tur zc. **I**te pena nō debet̄ nisi culpā p̄z p̄cedat̄ nō reuertitur q̄ntū ad culpam. **I**te q̄ntū ad penam. z sic q̄stio manet p̄ yltiō p̄re dubia. **A**d q̄stionē respōdendū est **fm Rich.** sup. iij. sen. dist. xxiij. ar. j. q. iij. q̄ p̄na q̄ ante debebat p̄ pctis p̄ p̄niam dimittit̄: aut est tota expleta an̄ sequēa mortale pctm̄/ aut nō. **S**i sic/ dico q̄ sequēa mortale pctm̄/ pctā p̄p̄ dimissa nō redēant q̄ntū ad penā/ nisi in q̄ntū aggravat̄ sequēa pctm̄: p̄p̄ quā aggravatōe sibi pena ma ior debet̄. **Q**uerit̄ **Grego.** z habet̄ in decre. vi. iij. **Q**ui p̄missa plangit̄/ nec tñ delictū pene grauior se subijct̄. **S**i nō tunc dico q̄ remanet obligat⁹ ad solutionē/ restat̄ p̄ pene. z si in illo pctō mortali mortis p̄ p̄ carz illis q̄ ad culpā: nō tñ q̄ ad penā p̄p̄

dimissis in inferno pena eterna punietur. si q
 accis. Quia in peccato mortali nulla pena est sa
 tisfactoria in respectu dei: et sic quicquid pu
 niatur remanet ad penam obligat: et illa
 pena minus erit intensa quam si illa peccata non fu
 issent et dimissa. Et ad argumentum dicitur:
 quod non prius excludit nisi quod per sequens peccatum
 mortale iterum in servitute deducit. Et hoc
 est verum: non tamen reducitur in illam eandem in qua
 erat per illa peccata quae sibi fuerunt dimissa: nec
 in tantam sicut si illa peccata sibi non fuissent di
 missa. A peccatis igitur abstineam? quae mala homi
 nibus in inferno inferunt: et si peccaverim? per
 agam? Ad qua agenda nos hortatur ver
 ba passimpra. Priam agite etc. Ultra
 supra dicta sunt alia sex: quae sunt ista. videlicet
 Primo peccatum est naturalium bonorum
 vulneratum.
 Secundo est spiritualis thesauri privatum.
 Tertio est bestiale nam transformatum
 Quarto est nocivum maxime inductum
 Quinto est sibi ipsis diabolice causatum
 Sexto est mortis spualis acceleratum.
 Primo peccatum est naturalium bonorum
 vulneratum. Ubi notandum per declarationem
 quod in doctrina b. Tho. 2. q. 1. xxv. arti. 1.
 bona nature sunt tria: scilicet dicitur. Primo quidem
 ipsa principia nature. scilicet quod ipsa natura con
 stituitur et per se ex se causate: sicut po
 tencie aie. et alia huiusmodi. Secundo quod homo habet a
 natura inclinationem ad virtutem: quod est quod
 da bonum nature. Tertio modo potest dici bonum
 nature et bonum originalis iusticie: quod fuit in
 primo homine collatum toti humane nature: quod
 inclinatio constituitur in rectitudine quadam
 per quam homo erat subiectus deo et sensualitas
 rationi. De qua rectitudine aie et corporis dicitur
 Quid. in. j. Verba. Propter quod cum spectent
 aialia cetera terra. Os hominis sublimiter dedit: ce
 liz videtur. Iustitiam et erectos ad sidera tol
 lere vult. Primum ergo bonum nature non tollit
 neque diminuit per peccatum. Ratio est: quod etiam in
 demonibus bona naturalia manent integra
 post peccatum. ut dicit Dionysius. c. de divinis nominibus.
 Tertio bonum nature totaliter est abla
 tum per peccatum primi parentis. Sed medium bonum
 nature. scilicet ipsa naturalis inclinatio ad vir
 tutes ex parte anime: nam ex parte corporis dicitur
 Gen. viij. Spiritus et cogitatio humani cor
 dis prima sunt ad malum ab adolescentia sua.
 Diminuit per peccatum actus enim humanos
 sic quaedam inclinatio ad similes actus. oportet
 Et autem ex hoc quod aliquid inclinatur ad unum
 contrarium diminuat inclinationem eius ad
 aliud. Unde cum peccatum sit contrarium virtu
 ti: ex hoc ipso quod homo peccat diminuit bonum
 nature: quod est inclinatio ad virtutem. Unde
 Luc. 11. dicitur quod homo descendens ab hierosolimis in hie
 rico. in defectu peccati reperit in gratia
 et vulneratur in naturalibus: ut Beda expo
 nit. Predicta autem diminutio non fit per mo
 dum subtractionis: alioquin posset huiusmodi
 inclinatio ad virtutem totaliter tolli per mul
 tiplicationem peccatorum: cuius sit finita. quod
 non est verum: cuius etiam in damnatis huiusmodi
 inclinatio maneat: alioquin non esset in eis
 remotus presentie. Diminuit ergo huiusmodi
 inclinatio per modum additionis impedit
 metum: quod neque tollit neque diminuit radicem
 inclinationis. sicut patet in diaphano corpo
 re: quod quidem habet inclinationem ad susce
 ptionem lucis ex hoc ipso quod est diaphanum.
 Diminuit autem inclinatio vel habitus ex
 parte nebularum supervenientium: tamen semper
 maneat in radice nature: sicut Tho. 2. q. vbi
 supra. arti. 1. Secundo est spiritualis thesauri
 privatum. Thesaurus autem spiritualis consti
 titur in quattuor. videlicet Primo in gratia dei.
 Secundo in meritibus. Tertio in donis. Quar
 to in meritis. Decima destruit et perimit
 peccatum. Primo enim destruit gratiam: quae
 per peccatum mortale amittitur. Et ratio: quia
 peccatum est offensum dei. Offensa autem et gra
 tia opponitur. Et hoc enim dicitur aliquis
 alteri esse offensus: quia repellit eum a gra
 tia sua. ut no. supra arti. 1. sermone. 1. parte
 1. in secunda ratione. Igitur gratia et pecca
 tum mortale simul esse non possunt in eo/
 dem subiecto. Gratia autem est thesaurus in
 finitus: iuxta illud Sap. vij. Infinitus enim
 thesaurus est hominibus: quo qui vult sunt
 participes facti sunt amici dei. Secundo
 cundo destruit virtutes. scilicet theologicas et
 morales infusas. Nam fides per mortale pec
 catum occidit. quia ut dicit Jac. ij. Fides sine
 operibus mortua est. Item spes quae ha
 betur a peccatore dicitur presumptio: et non
 spes vera. Spes enim vera habetur ab il
 lis tantum qui sunt boni. Ps. Spera in domino et
 fac bonitatem. Item caritas: quae cum pecca
 to mortali non potest esse simul in eodem subiecto.
 eto. ij. Loz. vj. Que enim participatio iu

Rite cū iudicate: aut q̄ societas luci ad te
 nebras: zc. Peccōr em̄ maḡ diligit creatū
 rā q̄ dei: q̄ fructū creatura. vt dicit Aug.
 in. j. de doctrina christiana. Itē prudentia nō
 est in peccōre. Que em̄ prudentia est in eo / q̄
 pponit creaturā creatori: Et tandē pecca
 tor p̄det vt iūq̄. s. creatorē quē habere hic
 noluit. creaturā vero / q̄ illam habere nō
 poruit. Et sic facit peccōr p̄ra regulā pru
 dentie. Quicquid agis / prudētē agas: z re
 spice finē. Et iō in sacra scriptura peccōr
 dicunt stulti. Eccl̄s. j. Stultorū infinitus
 est numerus. Itē iustitia non est in peccōre:
 q̄ nō reddit deo qd̄ suū est. s. obedientiā z
 honorē. Mat̄. j. Filius honorat patrem / z
 seruū dñm suū. Si q̄ pat̄ ego sum / vbi est
 honor meus: Et si dñs ego sum / vbi est t̄
 mor me? v̄c̄it dñs exercitūm: Itē fortitu
 do nō est in peccōre: q̄ quidē a peccō separi
 permittit. Esa. j. Er̄t fortitudo vestra vt
 fauilla stupe: z op̄ v̄m q̄ si scintilla. Itē
 temperantia deficit in peccatore: q̄n̄ quidē
 nō refrenat moꝝ luxurie / gule: z aliarū
 pass̄ onū subiectis eas rationi: sed viuūt si
 cur equi? z mulus quibz nō est intellectus.
Tercio destruit dona spūsancti: q̄ sūt
 sepe. de quibz Esa. lxx. Sapientia / intel
 lectus / cōsilū fortitudo / scientia / pietas / z
 timor dñi. Quarto destruit om̄ia meri
 ta q̄ olim hō in ḡra cōstitutus acq̄sierat.
 Eze. xviij. Si auerterit se iustus a iustitia
 sua: z fecerit iniquitatē s̄m oēs abominatio
 nes suas q̄s operari solet impius: iniquū
 viuet. Des iustitie eius q̄s fecerat nō reli
 co: dabunt. Vñ de peccō mortali Job dic̄
 xxx. Ignis est v̄c̄is ad p̄sumationē deuo
 rans: z oia eradicans genuina. i. merita.
 Ad qd̄ aut̄ valeant bona facta in mortali
 peccō: vide in sermonibz de peccis in genere
 ar. iij. ser. iij. z de hoc fiat alius sermo. De
 struit etiā siue impedit merita acq̄renda:
 q̄ de his bonis q̄ hō in peccō mortali cōstitu
 tur? operat̄ nihil meref. Hoc p̄bat aucto
 ritate / rōne / z similitudine. Auctoritas habe
 tur. j. Cor. xij. Si distribuero in ci. pau.
 oēs facul. m. z si tra. cor. me. tra vt ar. cha.
 aut̄ nō ha. ni. p̄dest. Rō est: q̄ de? non
 acceptat opa nisi acceptez opantē zc. Dic
 vt in sermone de peccis in ḡne. ar. iij. ser. iij.
 Similitudo est de ramo peccis ab arbore zc.
 vt in dicto sermone. Est et alia rō: dic illud

qd̄ no. glo. in. c. j. de collus. quā scripsi v̄c̄
 supra. Hec aut̄ cōclusio vera ē nisi duobz
 casibz. Primo in operibz q̄ valent ex opere
 opato / z cōferentibz characterē. sicut bapti
 smus / cōfirmatio / z ordo. Secdo in opibz
 bonis q̄ sūt a peccōre sicut a nudo m̄stro.
 Dic vt ibidē. Est aut̄ notandū q̄ vt i
 tates h̄ic h̄mōi opa. Dic vt ibidē. Ecce q̄
 q̄ntū thesaurū perdit peccōr ex v̄ncō peccā
 to mortali. Itē dicit dñs Mat. xij. Quid
 em̄ p̄ciet hōi si v̄ntuer. m̄. lucrē: anie hō
 sue detrimentū pariat. Aut quā dabit hō
 cōmutatōne p̄ antia sua: Itē debes o pecc
 ator maxime flere de amissione tā inextin
 mabilis et incōpabilis thesauri magis q̄
 mercator: q̄ vno naufragio perdit totā sub
 stantiā suā quā cū multis laboribz p̄ multi
 ta rpa lucratus est. Tercio est in bestia
 lem naturā trāformariū. Hoc p̄bat
 rōne z auctoritate. Rō est: q̄ hō peccator
 postposita rōne viuūt s̄m motū sensualita
 tis: z p̄sequētē cessat in eo ratio naturalis
 p̄ra quā peccando operat̄. Inter hoīem
 aut̄ z bestia nō est v̄ncō nisi p̄ rōne: q̄ est
 differētia specificā in se ip̄m z bestia. Ergo
 cessante rōne / cessat differētia ipsa formalis
 lis: z p̄sequētē efficit bestia. In similes
 p̄r̄ dicit leo. auar? vulpes. luxuriosus por
 cus. iracundus canis rabiosus. gulosus iu
 pus. inuidus basiliscus. acidolus asinus.
 Et cōfirmat ratio ista ex eo q̄a p̄r̄ dicit q̄
 peccm̄ trāformauit angelos in bestias: q̄
 demones bestie dicunt in scriptura. Vñ da
 bolus dicit v̄c̄o Apoc. xij. Ad idē: facti
 exēplū qd̄ refert Grego. in. iij. dial. de Pa
 rto Bediolanē. ep̄o: q̄n̄ transiens p̄ Lo
 rinthū hospitarius est in domo quā domo
 nes inhabitabāt zc. Hoc scripsi in sermo
 nibz de ar. fidei. ser. xvij. p. iij. Auctoritas
 habet Eccl̄s. iij. Dixi in cor. meo de si. hō.
 vt p̄ba. e. de. z ostē. si. ēē bestia. Itē hō. cor.
 in hō. ēē nō inrel. cō. est tu. inl. z si. fac. est
 illis. Itē Seneca. Quid interest in beluam
 trāformari / aut sub homie figura animi
 hoīs non gerere? Ad idē Boet. in. iij. pla
 tij. li. de solat. Versi inq̄t in malitiā: hō
 manā q̄q̄ amiserē nām. Et subdit. Euen
 nit igr̄: vt quē trāformatiū vitis videas:
 hōiem estimare nō possis / s̄ beluā. Et sub
 dit in fine dī. Ita fit: vt q̄ p̄bitate defera
 hō ēē dēscit: cū in viuā p̄ditōez trāsi

nō poterit: veritatē i beluina. Hoc etiā sen-
 ferit antiqui pagani/ in fabula quam scri-
 bunt de dea Lirce. Vide qđ scripsi in dñi
 ca. xxiij. post festū trini. sermone qđ incipit.
 Qui? est imago hec. in iroitu. Quinimo
 veracit dicere possum? qđ deterior est pec-
 caror qđ bestia. Qđ pbaf triplr. Primo ra-
 tione culpe: qđ imputat sibi ad culpā/ si si-
 ne rōe viuit: qđ nō est i bestia. qđ viuere si-
 ne rōne/ bestijs est ex natura: s; hoi pcedit
 ex culpa. Secdo rōne nocumēt. qđ hō pecc-
 caror magis nocet primis qđ bestia: qđ in
 hōie est dolus: qđ nō est i bestijs. Tertio
 rōne pene. qđ bestie post mortē nō sunt ob-
 nocite alicui pene: qđ anima cū corpe morit.
 sed pccōr est obnox? pene eterne post mor-
 tē: vt infra patet in. vij. effectū. Et ideo
 min? malu est tibi o infelix pccōr/ bestia
 esse qđ pccōr: si pñiam nō agis. Quar-
 to est nocumēt maximi inductiuū: naz s;
 ne pccōr nihil pōt hoi nocere. Nā nec dia-
 bolus. nec hō malus. nec infirmitas. nec
 mors: nec alia aduersitas poterit ei nocere
 re. si a pccō hō abstineat. Tñ ecclia in pri-
 ma serm. vij. qđragessime: in oīone qđ dicit
 in vesperis: vbi sic dicit. Tuere dñe pplin-
 tuū. z ab oib; pccis clemēter emūda. quia
 nulla ei nocebit aduersitas/ si nulla domi-
 niatur iniquitas. Itē Eccl. vij. Qui custo-
 dit pceptū/ nō experiet quicqđ mali. Itē
 Eccl. iij. Dicite iusto/ qm bene: qm fructū
 adiuuentionū suar comeder. z vob implo-
 in malu. Itē. j. Pet. ij. Et qđ est qđ vobis
 nocet/ si boni emularores fuerit? Quin-
 imo sine pccō oīnia aduersa cōuertunt in
 bonū hoi. Ro. vij. Sciam? qm diligentib;
 deū oīa coogan in bonū. Et plus nō pōt
 diabolus vel pccator nocere iusto/ nisi qđ
 fabricat ei coronā eternā. Bern. Stran-
 dū dei iudiciū: qđ ille sup? malleator/ nec
 scēs eis coronas fabricat ppetuas: omēs
 impingnando/ z oib; succubendo. Et Da-
 uid in ps. Supra dorsum meū fabricaue-
 rit pccōr: fabricauerūt in quā coronam
 ppetuā. Exēpluz de Agatha. Lucia. Ca-
 carina. Lauretio. z ceteris martyrib;: qui
 nō essent corona martyrij laureati/ nisi dia-
 bolus eis illas medijs tyrannis pccatorū
 fabricaasset. Et nihilominus predicta
 sunt maxime nocua homini p pccm. Sū-
 ma ergo diligētia est. fugiendū pccm: et p-

pniam delendū. Si em vniuersi demōes
 z mali hoies/ z bestie: z oēs aliene creatu-
 re qđ homini pñt nocere/ essent congregati
 ex vna pre: magis timendū esset vni mor-
 tale pccm/ qđ oīa illa. Tñ dicit Aug. j. de
 ciuit. dei. z habet in decre. xxxij. q. v. ita ne.
 qđ hō debet potius oīa mala pati/ qđ pecca-
 to pñtere. Itē Sene. Lum hoib; inquit
 pacē haberet: cū vitijs bellū. Et itē. Vitia
 sine mō z ordine psequēda sunt: qđ modū
 z ordinē nō hnt. Et pcorat scriptura di-
 Quasi a facie colubr; fuge pccm. Eccl. i.
 xxj. Quinto est subiectionis diabolice
 causatiū: qđ p pccm efficit hō seru? diabo-
 li. Juxta illud Petri apłi ij. Pe. ij. A quo-
 em quis supatus est/ hū? z seru? est. Naz
 et de iure ciuili: victus siue cap? in bello
 publico: efficit seru? captiētis. vt. ff. de cas
 priuis. ibi. Ab hostib; captus: pura a ger-
 manis seu Parth;: seru? est hostiū. z i. l. et
 seruoꝝ. ff. de sta. ho. ibi. Jure gentium ser-
 uī nostri sunt/ qđ ab hostib; capiunt. Item
 Ro. vij. Hecit; qm cui exhibuistis vos ser-
 uos ad obedendū: seruī estis ei? cui obed-
 istis. Ecce qđ maluz dñm habent pccōres.
 Hier. xvj. Seruētis dñs alienis die ac
 nocte: qui nō dabunt vobis requiē. Nota
 dñs in plurali numero: nam tot demonū
 pccōr est seru? quot peccatorū est re?. Su-
 perb? nāq; est seru? leuiathan: ipse est rex
 sup omēs filios supbie. Auarus mānone
 zc. Hora ad hoc parabolā illius filij adol-
 lescentis qđ disperdit oīa bona sua: qđ postea
 adhefit vni ciuī illius regidōis. Luce. xy.
 i. diabolo: qđ est ciuis et princeps regidōis
 pccōr. Jo. xij. Hunc princeps mūdi hū?
 eijciet foras. Itē pcpit apłs pccōrib; di.
 Respiciat a diaboli laqueis/ a quo capti
 ut tenent ad ipsius voluntatē. ij. Tim. ij.
 Sexto est mortis tpalis acceleratiū:
 qđ ppter demeritū pccī dimittit vita pec-
 caror. Ps. Vtri sanguinū z dolosi non di-
 midtabunt dies suos. Tñ z de iure cano-
 nico: ppter pccm hō atius mortē psumit.
 xj. q. ij. epi si sacerdotali. z no. i. c. qua fi. dñ
 te. de appel. Et in hoc diuina bonitas z iu-
 ste z misericorditer cū pccōrib; agit. Iuste
 quide: qđ meret peccator vitaz pdere/ qua
 male vitatur. Juxta illud Sap. xj. Per qđ
 quis peccat/ p hec z torquet. Tñ ppter de-
 meritū peccati primi patētis: mors huma-
 r ij

De Penitentia

no generi idicta est. Gen. ij. Quacūq; die comederis/morte morieris. Itē Rom. v. Per vñū boiez pctm̄ intravit in mundū. Et p̄ pctm̄ moīs. Et cōcordat etiā simile de iure ciuili: quo disponit q; si cōductor do/mus ea male vtiatur/q; p̄t ei ea auferri a dño. et p̄bat in. l. edem. l. loca. Sic deus locat nobis vitaz spalem yr ei reddamus mercedē bonoz operū. Si igit male vtiat homo ipsa vita: dign⁹ est vt ipsa piluetur. Itē etiā deus p̄pter pctā hoim̄ immissit d/suū: et vitā humanā dimiuit deus p̄pter malitiā hoim̄. Gen. vi. Non p̄manebit spūs mi⁹ in hoie in eternū: q; caro est. erūtq; dies ei⁹ centū viginti annoz. Vbi sericorditer etiā deus cū peccatorib; agit/ dimiuidō eis vitā: q; tollit deus malos de medio/ ne pctm̄ eozū augeant. vt dicit Aug. et in decretis. xxiij. q. iij. ea vindicta. Et alibi dicit idē Aug. Cui licetia iniquitatis eripit/ vtili⁹ vincit: qm̄ nihil est infelicius felicitate peccatū: qua penalis nūtrif impunitas/ et mala voluntas velut hostis interior robotat. xxiij. q. j. parat. in fi. Ad idē facit. xl. v. d. et qui emendat. Et go penitentia agit rē.

**De trib; vltimis malis: q; cau-
santur ex pctō. Sermo. r.**

De rē. In p̄cedentib; dictuz est de differētia et nouē malis que sequitur ex pctō: nūc hō dicendū est de trib; vltimis malis p̄ cōplemento hui⁹ articuli. Saluref virgo rē. Pro finonis fundamēto/ qui est de pctō: oīf theologicalis questio. Querit. Vtrū pctm̄ voluntatis et operis sint duo pctā vel vñū: Arguit q; sint duo. Multiplicatio inferior/ multiplicat superius: sed fornicatio exterior/ pctm̄ est speciale: voluntas etiā fornicandi pctm̄ est speciale: sed voluntas fornicandi est aliud q; ipse act⁹ fornicandi: Si ista sunt diuersa/ et sunt pctā: loquēdo formalit. ergo sunt diuersa pctā. In oppositū. Actio inchoata nō ponit nūerū nisi seipsa sūmata: sed pctm̄ inchoat in voluntate et sūmit in ope. fm̄ qd dicit Jaco. .j. Concupit. cū peepetit parit pctm̄: pec. hō

cū cōsumatū fuerit generat mortē. q; pctm̄ voluntatis et operis sunt vñū pctm̄: et sic quod stio manet. p̄ vtraz pte dubia. Ad q̄libet nē respōdendū fm̄ Bonauē. sup. ii. sen. d. xliij. q. j. q; duplicat cōtingit cōparari pctm̄ operis exterioris et voluntatis interioris. Vno mō put ista duo cōiuncta sunt et ordinata/ ita q; vñū est ex altero: et sic voluntas interior actu exteriori nō facit diuersa pctā p̄ eo q; vñū est ibi p̄cept⁹/ et vna auersio et vna cōuersio. Voluntas etiā est q; cōtēnendo cōuertit/ dū ad bonū cōmendabile cōuertit. nō solū q̄ntū ad actū p̄p̄tū sed etiā q̄ntū ad actū inferioris potētie qui ei subiect⁹. Si autē cōparemus voluntate interiorē ad opus exteri⁹/ put sunt separata q; vñū peccet voluntate formalit⁹ peccet voluntate et ope. Pctm̄ voluntatis et operis sunt diuersa pctā. Et ad argumētū d. in q; loquit de multiplicato inferiori/ superiori dicendū est q; verū est de illo inferiori/ cui suū super⁹ est essentialit. et nō sic est in opposito cui pctm̄ sit accidēs. Agam. q; p̄nam de peris tā voluntas q; opus: ad quā agendā nos exhoratūr vba passūmpra rē.

Primo est rēponis amissiuū. Tertio est pene eterne obligatiū. Primo est rēponis amissiuū. Per pctm̄ cōho amittit rēponis: qd est p̄ciosissima rēponis. Nā si ania dānata possit recuperare in hac vita spaciū medie hodie: caripēderet magis et pctō: si illaz reputaret/ q; totū mundū t̄bēant. Vñ Berū. Nihil pctō sitis rēponis: heu nihil hodie vili⁹ reputat. Hora ceterū plū Lūsauri: de quo in. iij. dicit. et in bon. xij. qui in extremo vite rēponis modicū possit labat dī. Inducias vltz mane rē. Sic dicit de dñs Nicolaus de Sicilia. q; cū esset p̄ste p̄cussus: videns se mori/ p̄inquū m̄ sit p̄ quodā venerabili religio. Qui cū venisset ad eū/ querēti quid postularet dicit. Rogo te pat vt peras a dño inducias mibi decē dierū: infra quos valeā disponere aiām et bona mea rē. Et ille dicit. Et q̄t annos in hac vita pegistis: Respondit sexaginta. Et ille. Et q̄t in tot annis nūc glexistis disponere vita vestra: Respondit quēdecim dies. Tandē ille an̄ certūmā illum pctm̄ expirantē: cum vitā suā valde secularit pegisset. Itē Eccl. xij. Filia